छिन्नमस्ता गाउँपालिका आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को

नीति तथा कार्यक्रम

" समृद्ध कृषि, गुणस्तरीय शिक्षा, प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा र दिगो पूर्वाधार : समुन्नत छिन्नमस्ता"

छिन्नमस्ता गाउँपालिका कार्यपालिकाको कार्यालय, मधेश प्रदेश, नेपाल

छिन्नमस्ता गाउँपालिकाकाका सभा अध्यक्षज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, गाउँ सभाका सदस्यहरु, छिन्नमस्ता गाउँपालिकाको गाउँ सभाको अधिवेशनमा हार्दिक स्वागत गर्दछु ।

- छिन्नमस्ता गाउँपालिका गाउँ सभाको यस गरिमामय बैठकमा छिन्नमस्ता गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको तर्फबाट म वडा नं १ को वडा अध्यक्षले आगामी आर्थिक वर्ष२०८३/०८४को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्त खुसी लागेको छ। सम्वत् २०७९ साल वैशाख ३० गते सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचनबाट निर्वाचित भई कार्यभार सम्हालेको चार वर्ष पुरा भएको छ । यस अवधिमा गाउँपालिकाको विकास, सुव्यवस्थापन र सुशासन कायम गर्ने दिशामा निकै दुरगामी र महत्वपूर्ण प्रभाव पर्ने कार्यहरुको थालनी गरिएको छ । यस कार्यमा गाउँपालिकावासी तथा सरोकारवाला निकायहरुवाट भएको सहयोग, सहकार्य र समन्वयको लागि छिन्नमस्ता गाउँपालिका धन्यवाद ज्ञापन गर्दछ।
- संविधानले परिकल्पना गरेको समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षा तथा समृद्ध मधेश प्रदेश निर्माणको लक्ष्यलाई आत्मसात गर्दै छिन्नमस्ता गाउँपालिकालाई आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा भौतिक रूपमा समृद्ध, स्वच्छ, सुरक्षित र आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यका साथ यो नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिएको छ।
- कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन, सरसफाई तथा पूर्वाधार विकासलाई प्राथमिकतामा राखी स्थानीय स्रोत, साधन, सीप र सम्भावनाको अधिकतम उपयोग गर्दै दिगो विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्ने दिशामा आगामी वर्षका कार्यक्रमहरू केन्द्रित रहनेछन्।
- गाउपालिकाको समग्र विकास प्रक्रियालाई संस्थागत, पारदर्शी, सहभागितामूलक तथा परिणाममुखी बनाउन गाउँसभा, गाउँ कार्यपालिका, विषयगत समिति, शाखा तथा उपशाखा र वडा कार्यालयहरूको कार्यसम्पादन क्षमतालाई अभिवृद्धि गर्दै समन्वय, सहकार्य र उत्तरदायित्वको संस्कृतिलाई थप सुदृढ तुल्याइएको छ। जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, नागरिक समाज, निजी क्षेत्र तथा सम्पूर्ण गाउँवासीहरूको साझा सहभागिता र सहयोगबाट समृद्ध, आत्मनिर्भर, सुशासित तथा समुन्नत छिन्नमस्ता निर्माणको आधारशिला सुदृढ गर्ने कार्यमा गाउँपालिका निरन्तर क्रियाशील रहेको छ।
- स्थानीय सरकारप्रतिको नागरिक विश्वासलाई अझ मजबुत बनाउँदै सेवा प्रवाहलाई सरल, सहज, प्रविधिमैत्री तथा नागरिकमैत्री बनाउने उद्देश्यका साथ प्रशासनिक सुधार, संस्थागत क्षमता विकास, वित्तीय अनुशासन तथा सुशासन प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरूलाई उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिएको छ। यसबाट स्थानीय तहको विकास, समृद्धि र नागरिक जीवनस्तरमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउने दिशामा महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू हासिल भएका छन्।
- गाउँसभा तथा गाउँ कार्यपालिका अन्तर्गत गठन भएका विषयगत समितिहरूको भूमिका, जिम्मेवारी तथा कार्यसम्पादन क्षमतालाई थप प्रभावकारी, सक्रिय र परिणाममुखी बनाउने उद्देश्यले संस्थागत सुशासनमा आधारित कार्यप्रणालीको विकास तथा सुदृढीकरण गरिएको छ। समितिहरूलाई आफ्नो क्षेत्राधिकारभित्र रहेका विषयहरूको अध्ययन, विश्लेषण, योजना तर्जुमा, अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा व्यवस्थापकीय एवं कार्यकारी जिम्मेवारी निर्वाह गर्न सक्षम बनाउने अभ्यासलाई संस्थागत रूपमा अवलम्बन गर्न थालिएको छ।
- स्थानीय आवश्यकताअनुरूप विषयगत नीति, ऐन, नियम, कार्यविधि तथा मापदण्डहरूको तर्जुमा र कार्यान्वयनलाई प्राथमिकता प्रदान गर्दै विकास योजना तथा परियोजनाहरूको वैज्ञानिक, सहभागितामूलक र दिगो व्यवस्थापनमा जोड दिइएको छ। साथै, सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई सरल, सहज, छरितो, गुणस्तरीय तथा नागरिकमैत्री बनाउन सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको अधिकतम उपयोग गर्दै डिजिटल सुशासनको अवधारणालाई क्रमशः व्यवहारमा रूपान्तरण गर्ने दिशामा गाउँपालिका अग्रसर रहेको छ।

राजु
राजु देवी यादव
गा पा उपाध्यक्ष

➢ सुशासन, पारदर्शिता, जवाफदेहिता, वित्तीय अनुशासन तथा जनउत्तरदायी शासन व्यवस्थालाई स्थानीय शासन प्रणालीको मूल आधारका रूपमा आत्मसात् गर्दै सार्वजनिक प्रशासनलाई थप खुला, उत्तरदायी, प्रभावकारी तथा विश्वासयोग्य बनाउने दिशामा हाम्रो प्रयास निरन्तर केन्द्रित रहेको छ। जनप्रतिनिधि र प्रशासनिक संयन्त्रबीचको समन्वय, सहकार्य तथा उत्तरदायित्वलाई थप सुदृढ गर्दै नागरिकको अपेक्षा अनुरूपको सेवा प्रवाह सुनिश्चित गर्न आवश्यक संस्थागत सुधारका कार्यहरू अगाडि बढाइएको छ।

➢ स्थानीय लोकतन्त्रको सुदृढीकरण, नागरिक सहभागिताको प्रवर्द्धन तथा संविधानप्रदत्त जनताको सार्वभौम अधिकारको व्यवहारिक प्रत्याभूति गराउनु हाम्रो मूल ध्येय र साझा प्रतिबद्धता हो। चुस्त, दुरुस्त, पारदर्शी, प्रविधिमैत्री तथा प्रभावकारी सेवा प्रवाहमार्फत नागरिकको जीवनस्तरमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउँदै समृद्ध, सुशासित र आत्मनिर्भर छिन्नमस्ता निर्माण गर्नु नै हाम्रो प्रमुख संकल्प रहेको छ।

गाउँसभाका सम्मानित सदस्यज्यूहरू,

➢ छिन्नमस्ता गाउँपालिकाको समग्र आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक रूपान्तरणका लागि पर्यटन क्षेत्रलाई विकासको प्रमुख आधारस्तम्भका रूपमा पहिचान गरिएको छ। धार्मिक, सांस्कृतिक तथा प्राकृतिक सम्पदाले सम्पन्न यस गाउँपालिकाको पर्यटन सम्भावनालाई व्यवस्थित, दिगो तथा प्रतिस्पर्धी ढङ्गले विकास गर्दै स्थानीय आर्थिक समृद्धिको महत्वपूर्ण माध्यमका रूपमा स्थापित गर्ने नीति अवलम्बन गरिएको छ। साथै, सुरक्षित, व्यवस्थित तथा मर्यादित बजार व्यवस्थापन र सार्वजनिक सेवाको गुणस्तरीय विस्तारलाई गाउँपालिकाको विकास यात्राको अर्को महत्वपूर्ण प्राथमिकताका रूपमा अघि बढाइनेछ।

➢ सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको उच्चतम उपयोगमार्फत सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई थप सरल, सहज, छरितो, पारदर्शी तथा नागरिकमैत्री बनाउने उद्देश्यका साथ डिजिटल सुशासनको अवधारणालाई संस्थागत गरिनेछ। प्रविधिमैत्री प्रशासनको विकास गर्दै नागरिकलाई गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी सेवा उपलब्ध गराउने दिशामा आवश्यक पूर्वाधार, प्रणाली तथा मानव संसाधनको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ।

➢ स्थानीय सरकारको आधारभूत एकाइका रूपमा रहेका वडा कार्यालयहरूलाई थप सक्षम, स्रोत–साधन सम्पन्न, प्रविधिमैत्री तथा उत्तरदायी बनाउने नीति अवलम्बन गरिएको छ। नागरिकसँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध र सम्पर्कमा रहने वडा कार्यालयहरूको संस्थागत क्षमता विकास, भौतिक तथा प्राविधिक स्रोतको विस्तार, सेवा प्रवाह प्रणालीको आधुनिकीकरण तथा प्रशासनिक दक्षता अभिवृद्धिलाई विशेष प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ।

➢ यस महान अभियानमा गाउँपालिकावासी सम्पूर्ण नागरिक, राजनीतिक दल, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, निजी क्षेत्र, सहकारी संस्था, नागरिक समाज, सञ्चार जगत्, विकास साझेदार तथा विभिन्न पेशा, व्यवसाय र सामाजिक क्षेत्रमा आबद्ध सम्पूर्ण महानुभावहरूको सक्रिय सहयोग, समन्वय, सहकार्य र अपनत्व प्राप्त हुने कुरामा म पूर्ण विश्वस्त रहेको छु।

अब म यस सम्मानित सभाको बैठकमा चालु आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रमको प्रगतिको सारसंक्षेप प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु:

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,

➢ छिन्नमस्ता गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ का लागि स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम तथा बजेटमार्फत निर्धारित विकास लक्ष्य, सेवा प्रवाह तथा सुशासन सम्बन्धी उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न विभिन्न क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा योजनाहरू कार्यान्वयन गर्दै आएको छ। चालु आर्थिक वर्षको हालसम्मको प्रगति समीक्षा गर्दा अधिकांश प्रशासनिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पूर्वाधार विकाससम्बन्धी कार्यक्रमहरू सम्पन्न भई सकेका छन् भने केही मात्र कार्यक्रमहरू सम्पन्न हुन् बाँकी रहेका छन्।

१. सुशासन तथा संस्थागत विकास

➢ गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि, प्रशासनिक सेवा सुदृढीकरण तथा डिजिटल सेवा प्रवाहलाई प्राथमिकतामा राखी आवश्यक कार्यालय सञ्चालन, जनशक्ति व्यवस्थापन, सूचना प्रणाली सञ्चालन, करार सेवामार्फत प्राविधिक जनशक्ति परिचालन तथा कार्यालय व्यवस्थापनका कार्यहरू प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिएको

राजु देवी यादव
प्र.का.उपाध्यक्ष

छ। कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिको सेवा सुविधा, कार्यालय सञ्चालन, मर्मत सम्भार तथा प्रशासनिक व्यवस्थापनका अधिकांश कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन भएका छन्।

२. स्वास्थ्य क्षेत्र

- स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र गुणस्तर अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन, खोप कार्यक्रम, स्वास्थ्य संस्थाको स्तरोन्नति तथा स्वास्थ्य सामग्री व्यवस्थापनका कार्यहरू अगाडि बढाइएका छन्। मृगौला रोग पहिचान शिविर सफलतापूर्वक सञ्चालन गरिएको छ। स्वास्थ्य चौकी तथा बर्थिङ सेन्टरहरूको स्तरोन्नति सम्बन्धी कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको क्रममा रहेका छन्।

३. शिक्षा क्षेत्र

- सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि, भौतिक पूर्वाधार सुधार, प्राविधिक तथा निजी शिक्षक सहयोग, विद्यालय फर्निचर व्यवस्थापन तथा विद्यार्थी केन्द्रित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको छ। लोकसेवा तथा शिक्षक सेवा आयोग तयारी कक्षा सञ्चालन, जीवनोपयोगी सीप सम्बन्धी कार्यक्रम तथा शैक्षिक सहयोगका गतिविधिहरू सम्पन्न भएका छन्।

४. महिला, बालबालिका तथा सामाजिक विकास

- महिला सशक्तीकरण तथा आत्मनिर्भरता अभिवृद्धिका लागि सीपमूलक तालिम सञ्चालन गरिएको छ। बालश्रम न्यूनीकरण तथा बालविवाह नियन्त्रण सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएका छन्। सामाजिक सुरक्षा तथा लक्षित वर्गको सेवा पहुँच विस्तारका कार्यक्रमहरू निरन्तर सञ्चालनमा रहेका छन्।

५. कृषि तथा पशुपालन विकास

- कृषि उत्पादन वृद्धि तथा किसानको आयस्तर सुधारका लागि कृषि औजार वितरण, कृषि पोल तार जडान, सिंचाइ व्यवस्थापन, सोलार सिंचाइ कार्यक्रम, पशुपालन प्रवर्द्धन तथा बोयर बोका वितरण लगायतका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिएका छन्। कृषिमा आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरणलाई प्राथमिकता दिइएको छ।

६. पर्यटन, धर्म तथा संस्कृति

- छिन्नमस्ता शक्तिपीठ तथा अन्य धार्मिक एवं सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा पूर्वाधार विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन भएका छन्। धार्मिक तथा सांस्कृतिक स्थलहरूको स्तरोन्नति, मन्दिर निर्माण तथा संरक्षणका योजनाहरू कार्यान्वयन भइरहेका छन्। पर्यटन क्षेत्रलाई गाउँपालिकाको आर्थिक विकासको प्रमुख आधारका रूपमा स्थापित गर्ने उद्देश्यअनुरूप आवश्यक पूर्वाधार विकासमा जोड दिइएको छ।

७. युवा तथा खेलकुद

- युवाहरूको क्षमता विकास तथा नेतृत्व अभिवृद्धिका लागि विभिन्न तालिम कार्यक्रमहरू प्रस्ताव तथा कार्यान्वयन गरिएका छन्। खेलकुद क्षेत्रको विकासका लागि खेलकुद सामग्री वितरण तथा प्रतियोगिता सञ्चालन सम्बन्धी कार्यक्रमहरू अगाडि बढाइएका छन्।

८. भौतिक पूर्वाधार विकास

- गाउँपालिकाभित्र सडक, नाला, कल्भर्ट, ढलान, सामुदायिक भवन, विद्यालय भवन, स्वास्थ्य संस्था, सार्वजनिक शौचालय, घाट निर्माण, सडक बत्ती, हाईमास्ट जडान तथा विभिन्न सार्वजनिक संरचनाको निर्माण तथा स्तरोन्नतिका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन भइरहेका छन्। केही योजनाहरू सम्पन्न भएका छन् भने अधिकांश योजनाहरू निर्माण तथा कार्यान्वयनको चरणमा रहेका छन्।

९. खानेपानी, सरसफाइ तथा वातावरण

- खानेपानी मर्मत तथा विस्तार, ट्युबवेल जडान, सार्वजनिक सरसफाइ तथा वातावरण संरक्षण सम्बन्धी कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन भइरहेका छन्। स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाको पहुँच विस्तारलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ।

१०. समग्र निष्कर्ष

- चालु आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को हालसम्मको समीक्षा गर्दा गाउँपालिकाले नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेखित अधिकांश क्षेत्रगत कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सन्तोषजनक प्रगति हासिल गरेको देखिन्छ। प्रशासनिक तथा चालु खर्चतर्फ उच्च वित्तीय प्रगति हासिल भएको छ भने विकास निर्माणतर्फका केही बहुवर्षीय तथा ठेक्का प्रक्रियामा आधारित

राजु देवी यादव
वा.का.कृपाध्यक्ष

योजनाहरू कार्यान्वयनको विभिन्न चरणमा रहेका छन्। आगामी अवधिमा बाँकी योजनाहरू समयमै सम्पन्न गरी सेवा प्रवाह, सुशासन, पूर्वाधार विकास तथा नागरिकको जीवनस्तर सुधारमा थप उपलब्धि हासिल गर्ने लक्ष्यका साथ गाउँपालिका प्रतिबद्ध रहेको छ।

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु,

अब म यस सम्मानित गाउँसभाको बैठकमा आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु:

- छिन्नमस्ता गाउँपालिकाको दीर्घकालीन सोच " समृद्ध कृषि, गुणस्तरीय शिक्षा, प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा र दिगो पूर्वाधार : समुन्नत छिन्नमस्ता " रहेको छ । छिन्नमस्ता गाउँपालिकाको दीर्घकालीन सोच कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधार विकासलाई समृद्धिको प्रमुख आधारका रूपमा स्थापित गर्दै आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक रूपान्तरण हासिल गर्नु रहेको छ। कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण, व्यावसायीकरण तथा यान्त्रीकरणमार्फत कृषकको आय वृद्धि गरी गाउँपालिकालाई कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भर र प्रतिस्पर्धी बनाइनेछ। गुणस्तरीय, प्रविधिमैत्री तथा जीवनोपयोगी शिक्षाको माध्यमबाट सक्षम, सीपयुक्त र जिम्मेवार नागरिक उत्पादन गरिनेछ। प्रत्येक नागरिकको सहज पहुँचमा गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गरी स्वस्थ, सक्षम र उत्पादनशील समाज निर्माण गरिनेछ। सडक, सिंचाई, खानेपानी, ऊर्जा, सूचना प्रविधि तथा सार्वजनिक सेवा पूर्वाधारको दिगो विकासमार्फत समग्र जीवनस्तरमा सुधार ल्याइनेछ। साथै धार्मिक, सांस्कृतिक तथा पर्यटकीय सम्भावनाको संरक्षण, प्रवर्द्धन र उपयोग गर्दै रोजगारी सिर्जना, गरिबी न्यूनीकरण, वातावरण संरक्षण, सुशासन र सामाजिक न्यायलाई प्रवर्द्धन गरी समृद्ध, स्वच्छ, सुरक्षित, आत्मनिर्भर र अवसरयुक्त छिन्नमस्ता गाउँपालिका निर्माण गर्ने यस गाउँपालिकाको दीर्घकालीन सोच रहेको छ। यसै सोचमा केन्द्रित भई आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ।

- गुणस्तरीय, समावेशी, जीवनोपयोगी तथा प्रविधिमैत्री शिक्षाको माध्यमबाट सक्षम, प्रतिस्पर्धी र नैतिकवान् मानव पूँजी निर्माण गर्ने उद्देश्यले गाउँपालिकाले शिक्षा क्षेत्रलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेको छ। प्रारम्भिक बालविकास शिक्षालाई थप प्रभावकारी, बालमैत्री तथा गुणस्तरीय बनाउन प्रत्येक विद्यालयमा सुविधा सम्पन्न प्रारम्भिक बालविकास शिक्षा तथा विकास (ECED) कक्षाको क्रमिक विस्तार तथा स्तरोन्नति गरिनेछ। विद्यालयहरूको आवश्यक भौतिक पूर्वाधार विकास, शैक्षिक वातावरण सुधार तथा आधुनिक शिक्षण-सिकाइ प्रक्रियाको प्रवर्द्धनलाई विशेष प्राथमिकता प्रदान गरिनेछ।
- विद्यालय शिक्षालाई सिर्जनशील, व्यवहारिक तथा विद्यार्थी केन्द्रित बनाउने उद्देश्यले "बुक फ्री फ्राइडे", सीपमूलक शिक्षा कार्यक्रम, "मेरो विद्यालय म बनाउँछु" अभियान तथा विद्यालयको सरसफाइ, सौन्दर्यीकरण र हरियाली प्रवर्द्धनमा विद्यार्थीहरूको सक्रिय सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ। सामुदायिक विद्यालयप्रति अभिभावक तथा समुदायको विश्वास अभिवृद्धि गर्दै गुणस्तरीय शिक्षाको पहुँच विस्तार गर्ने लक्ष्यका साथ आगामी अवधिमा सामुदायिक विद्यालयहरूको विद्यार्थी भर्नादर कम्तीमा २५ प्रतिशतले वृद्धि गर्ने लक्ष्य लिइएको छ।
- त्यसैगरी, "स्वस्थ नागरिक : समृद्ध छिन्नमस्ता" को अवधारणालाई व्यवहारमा रूपान्तरण गर्न स्वास्थ्य क्षेत्रको पहुँच, गुणस्तर तथा प्रभावकारितामा व्यापक सुधार गर्ने नीति अवलम्बन गरिएको छ। गाउँपालिकाका सातै वडामा स्वास्थ्य चौकीसहितको बर्थिङ सेन्टर सेवाको सुदृढीकरण, मातृ तथा शिशु स्वास्थ्य सेवाको विस्तार, नियमित तथा विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन, निःशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण तथा आवश्यक औषधि निःशुल्क उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- गुणस्तरीय, सहज, सर्वसुलभ तथा नागरिकमैत्री स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गर्दै गाउँपालिकावासीलाई आफ्नै स्थानीय तहमा आधारभूत तथा अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने लक्ष्य राखिएको छ। स्वास्थ्य संस्थाहरूको भौतिक तथा प्राविधिक क्षमता अभिवृद्धि, आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन तथा स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन प्रणालीलाई थप सुदृढ बनाइनेछ। यसबाट गाउँपालिका भित्र सञ्चालित स्वास्थ्य संस्थाहरूप्रतिको नागरिक विश्वास अभिवृद्धि भई स्वास्थ्य सेवा उपयोग गर्ने सेवाग्राहीको संख्या उल्लेखनीय रूपमा वृद्धि हुने अपेक्षा गरिएको छ।

- शिक्षा र स्वास्थ्यलाई मानव विकासका आधारभूत स्तम्भका रूपमा स्थापित गर्दै समृद्ध, सक्षम, स्वस्थ र शिक्षित छिन्नमस्ता निर्माण गर्ने दिशामा गाउँपालिका दृढतापूर्वक प्रतिबद्ध रहेको छ।
- स्थानीय सरकारको वित्तीय आत्मनिर्भरता सुदृढ गर्दै विकास निर्माण तथा सेवा प्रवाहका कार्यक्रमहरूलाई दीर्घकालीन रूपमा दिगो र प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले राजस्व प्रशासनलाई थप व्यवस्थित, पारदर्शी तथा प्रविधिमैत्री बनाइनेछ। करदातामैत्री वातावरण निर्माण गर्दै करको दायरा विस्तार, राजस्व चुहावट नियन्त्रण तथा कर सचेतना अभिवृद्धिका लागि विशेष राजस्व परिचालन अभियान सञ्चालन गरिनेछ। यस अभियानमार्फत गाउँपालिकाको आन्तरिक आयमा उल्लेखनीय वृद्धि गरी स्थानीय विकासका लागि आवश्यक स्रोतहरूको दिगो व्यवस्थापन गर्ने लक्ष्य लिइएको छ।
- गाउँपालिकाभित्र सञ्चालित पूर्वाधार विकास कार्यक्रमहरूलाई तीव्रता प्रदान गर्दै सुरक्षित, गुणस्तरीय तथा दिगो सडक सञ्जाल निर्माणलाई उच्च प्राथमिकता दिइनेछ। चरणबद्ध रूपमा गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सम्पूर्ण सडकहरूलाई स्तरोन्नति गरी कालोपत्रे तथा पक्की सडकमा रूपान्तरण गर्ने दीर्घकालीन लक्ष्य निर्धारण गरिएको छ। निर्माण सम्पन्न भइसकेका तथा सञ्चालनमा रहेका सडकहरूको नियमित मर्मत, संरक्षण तथा व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउँदै सम्पूर्ण सडक सञ्जाललाई सुरक्षित, सहज तथा खाल्डाखुल्डीरहित अवस्थामा सञ्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- विपद्, आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा तथा पूर्वाधार मर्मतसम्भारलाई थप प्रभावकारी बनाउन पूर्वाधार एम्बुलेन्स सेवा लाई संस्थागत तथा परिणाममुखी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ। सार्वजनिक पूर्वाधारहरूको नियमित अनुगमन, मर्मत तथा संरक्षणमार्फत नागरिकलाई गुणस्तरीय सेवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था सुनिश्चित गरिनेछ।
- युवा शक्तिलाई स्वस्थ, अनुशासित, सिर्जनशील तथा उत्पादनशील जनशक्तिका रूपमा विकास गर्ने उद्देश्यले उपलब्ध स्रोत, साधन तथा आवश्यकताका आधारमा "एक वडा, एक जिम सेन्टर" अवधारणालाई चरणबद्ध रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। खेलकुद तथा शारीरिक तन्दुरुस्ती प्रवर्द्धनमार्फत स्वस्थ जीवनशैलीको विकास गर्न आवश्यक पूर्वाधार तथा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछन्।
- वातावरण संरक्षण, जलबायु परिवर्तन न्यूनीकरण तथा हरित विकासको अवधारणालाई आत्मसात् गर्दै गाउँपालिकाभित्र वृक्षारोपण अभियानलाई जनआन्दोलनका रूपमा अगाडि बढाइनेछ। सार्वजनिक स्थल, सडक किनार, शैक्षिक संस्था तथा सामुदायिक क्षेत्रहरूमा समुदायको सक्रिय सहभागितासहित प्रत्येक वर्ष कम्तीमा दश हजार बिरुवा रोपण गर्ने लक्ष्य निर्धारण गरिएको छ। वृक्षारोपणसँगै संरक्षण, संवर्द्धन तथा वातावरणीय सन्तुलन कायम गर्ने कार्यक्रमहरूलाई समेत समान प्राथमिकता दिइनेछ।
- प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमहरू गाउँपालिकाको समग्र सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक तथा पूर्वाधार विकासलाई दिगो, समावेशी र परिणाममुखी बनाउने उद्देश्यले तर्जुमा गरिएको हो। यी नीतिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनमार्फत गाउँपालिकावासी सम्पूर्ण नागरिकहरूको जीवनस्तरमा गुणात्मक सुधार ल्याउँदै समृद्ध, आत्मनिर्भर, सुशासित तथा विकसित छिन्नमस्ता निर्माण गर्ने हाम्रो साझा लक्ष्य रहेको छ। यस महान् अभियानमा सम्पूर्ण गाउँपालिकावासी, जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज तथा विकास साझेदारहरूको सक्रिय सहयोग, समन्वय र सहकार्य प्राप्त हुने विश्वास व्यक्त गर्दछु।

नीतिगत आधार तथा मार्गदर्शक सिद्धान्तहरू

१. जैविक विविधता संरक्षण तथा प्राकृतिक अधिकारको नीति

समृद्ध, समावेशी तथा दिगो समाज निर्माणका लागि गाउँपालिकाभित्र रहेका जल, स्थल तथा वायुमण्डलीय प्रणालीसँग आबद्ध सम्पूर्ण जीवजन्तु, वनस्पति तथा मानव समुदायबीचको सहअस्तित्व, अन्तरनिर्भरता र प्राकृतिक सन्तुलनलाई आत्मसात् गर्दै जैविक विविधता संरक्षणमा आधारित नीति, कानुन, योजना तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा एवं कार्यान्वयन गरिनेछ। जीवित प्राणीका अतिरिक्त नदी, खोलानाला, सार्वजनिक जलस्रोत, माटो, वनक्षेत्र, मठमन्दिर, सांस्कृतिक सम्पदा, सार्वजनिक जग्गा तथा प्राकृतिक सम्पत्तिहरूको अस्तित्व, अधिकार र संरक्षणलाई विशेष महत्व प्रदान गर्दै तिनको संरक्षण, संवर्द्धन तथा दिगो उपयोग सुनिश्चित गरिनेछ।

२. मानव विकास तथा सामाजिक रूपान्तरणको नीति

गाउँपालिकावासीको जीवनस्तरमा गुणात्मक सुधार ल्याउने उद्देश्यले सीप विकास, स्वरोजगार तथा रोजगारी सिर्जना, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा, सर्वसुलभ तथा गुणस्तरीय शिक्षा, लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशीकरण, सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाको सुनिश्चिततामा आधारित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछन्। साथै, सम्मानजनक, सुरक्षित तथा मर्यादित पेशा तथा उद्यमको विकासमार्फत आर्थिक सशक्तीकरण र सामाजिक न्यायलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ।

३. दिगो पूर्वाधार, ऊर्जा तथा उद्यम विकासको नीति

दिगो, उत्थानशील तथा वातावरणमैत्री पूर्वाधार निर्माणलाई प्राथमिकतामा राखी स्थानीय आवश्यकता अनुरूपका भौतिक संरचनाहरूको विकास गरिनेछ। ऊर्जा स्रोतहरूको अधिकतम उपयोगमा नागरिकको पहुँच विस्तार गर्दै स्वच्छ तथा नवीकरणीय ऊर्जाको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। स्थानीय स्रोत, सीप र सम्भावनामा आधारित उद्योग तथा उद्यमहरूको प्रवर्द्धन, नवप्रवर्तन तथा अनुसन्धानमुखी गतिविधिहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछन्।

४. वातावरण संरक्षण तथा जलवायु अनुकूलनको नीति

स्वच्छ, हरित तथा वातावरणमैत्री गाउँपालिका निर्माणका लागि फोहरमैला व्यवस्थापन, प्रदूषण नियन्त्रण, सार्वजनिक खुला क्षेत्रहरूको संरक्षण, नदी तथा खोलानालाको नियमित सरसफाइ, डुबान तथा जलजन्य समस्याको न्यूनीकरण तथा वृक्षारोपण एवं हरियाली प्रवर्द्धनसम्बन्धी कार्यक्रमहरूलाई अभियानका रूपमा सञ्चालन गरिनेछ। जलवायु परिवर्तनका असर न्यूनीकरण तथा वातावरणीय सन्तुलन कायम गर्न समुदायको सक्रिय सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ।

५. प्रविधिमैत्री राजस्व तथा वित्तीय व्यवस्थापनको नीति

राजस्व प्रशासनलाई प्रविधिमैत्री, पारदर्शी तथा उत्तरदायी बनाउँदै करदातामैत्री प्रणालीको विकास गरिनेछ। करको दायरा विस्तार, राजस्व चुहावट नियन्त्रण तथा डिजिटल माध्यमबाट राजस्व संकलन प्रणालीलाई सुदृढ गरी गाउँपालिकाको आन्तरिक आय अभिवृद्धि गरिनेछ।

६. नतिजामुखी योजना तथा बजेट व्यवस्थापनको नीति

योजना तर्जुमा, बजेट विनियोजन, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रियामा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको अधिकतम उपयोग गरिनेछ। उपलब्ध स्रोत–साधनको प्रभावकारी परिचालन गर्दै नतिजामुखी तथा गुणस्तरीय पूँजीगत खर्च अभिवृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

७. सुशासन, सहभागिता तथा साझेदारीको नीति

विकास प्रक्रियामा सबै सरोकारवालाहरूको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्दै कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूमा दोहोरोपनाको अन्त्य गरिनेछ। योजना कार्यान्वयनमा पारदर्शिता, जवाफदेहिता, लागत–प्रतिफल विश्लेषण तथा प्रभाव मूल्याङ्कनलाई संस्थागत गरिनेछ। स्थानीय सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन सक्षम, पारदर्शी र उत्तरदायी संयन्त्रको विकास गरिनेछ। साथै, समृद्धि र सुशासनको साझा लक्ष्य प्राप्तिका लागि सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी तथा निजी क्षेत्रसँगको समन्वय र सहकार्यलाई थप सुदृढ बनाइनेछ।

८. गौरवका आयोजना तथा पर्यटनमैत्री विकासको नीति

गाउँपालिकाको दीर्घकालीन विकास र पहिचान अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले अधिकतम नागरिक लाभान्वित हुने, उच्च प्राथमिकताप्राप्त तथा निर्धारित समयभित्र सम्पन्न गर्न सकिने कम्तीमा पाँचवटा गौरवका आयोजनाहरू कार्यान्वयन गरिनेछन्। यस्ता आयोजनामार्फत पूर्वाधार विकास, आर्थिक गतिविधि विस्तार तथा स्थानीय समस्याहरूको दीर्घकालीन समाधान सुनिश्चित गरिनेछ। सुरक्षित, व्यवस्थित, आकर्षक तथा व्यवसायिक बस्ती विकास गर्दै छिन्नमस्ता गाउँपालिकालाई पर्यटनमैत्री, सांस्कृतिक रूपमा समृद्ध तथा आर्थिक रूपमा आत्मनिर्भर गाउँपालिकाका रूपमा स्थापित गरिनेछ।

९. स्वर्णिम योजना तथा दिगो शासन व्यवस्थापनको नीति

गाउँपालिकावासीको दैनिक जीवनसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने समस्याहरूको दीर्घकालीन समाधान, प्रभावकारी सेवा प्रवाह तथा सुशासनको संस्थागत विकासका लागि रणनीतिक महत्वका योजनाहरूलाई "स्वर्णिम योजना" का रूपमा पहिचान गरी कार्यान्वयन गरिनेछ। यस्ता योजनाहरूलाई प्रविधिमा आधारित स्वचालित तथा दिगो व्यवस्थापन प्रणालीमार्फत सञ्चालन गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय, छरितो तथा भरपर्दो सेवा उपलब्ध गराइनेछ।

कार्यनीतिहरू

शिक्षा सम्बन्धी कार्यनीति

गुणस्तरीय, समावेशी, प्रविधिमैत्री तथा जीवनोपयोगी शिक्षाको माध्यमबाट सक्षम, प्रतिस्पर्धी, सिर्जनशील र नैतिकवान् नागरिक उत्पादन गर्ने उद्देश्यका साथ शिक्षा क्षेत्रलाई गाउँपालिकाको प्रमुख प्राथमिकताका रूपमा अगाडि बढाइनेछ। यसका लागि निम्न कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछन् :

१. शैक्षिक योजना तथा पूर्वाधार विकास

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित सम्पूर्ण सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार, शैक्षिक गुणस्तर, विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धि तथा व्यवस्थापकीय पक्षको समग्र सुधारका लागि गाउँपालिका शिक्षा विकास गुरुयोजना तर्जुमा गरी चरणबद्ध रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। विद्यालय भवन, कक्षाकोठा, शौचालय, खानेपानी, पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला, कम्प्युटर कक्ष तथा खेलमैदानको स्तरोन्नतिलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

२. संस्थागत विद्यालय नियमन तथा शैक्षिक सुशासन

संस्थागत विद्यालयहरूको सञ्चालन, शुल्क व्यवस्थापन, शैक्षिक गुणस्तर तथा पाठ्यक्रम कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन तथा नियमन गरिनेछ। शिक्षालाई नाफामुखीभन्दा सेवामुखी र उत्तरदायी बनाउने उद्देश्यले गाउँपालिकास्तरीय शैक्षिक समन्वय तथा अनुगमन संयन्त्रलाई थप सुदृढ बनाइनेछ। सामुदायिक बिद्यालयहरुमा शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिका लागि अनुदान उपलब्ध गराईनेछ।

३. गुणस्तरीय तथा प्रतिस्पर्धी शिक्षा

सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा प्रतिस्पर्धा गर्न सक्षम बनाउने उद्देश्यले विज्ञान, गणित, सूचना प्रविधि, भाषा तथा प्राविधिक शिक्षामा विशेष जोड दिइनेछ। विद्यालयस्तरदेखि नै नवप्रवर्तन, अनुसन्धान, सिर्जनशीलता तथा समस्या समाधान क्षमताको विकास गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछन्।

४. प्राविधिक तथा सीपमूलक शिक्षा

शिक्षालाई रोजगारी, उद्यमशीलता तथा आत्मनिर्भरतासँग जोड्न विद्यालय तहदेखि नै प्राविधिक तथा सीपमूलक शिक्षाको विस्तार गरिनेछ। कम्प्युटर शिक्षा, डिजिटल साक्षरता, कृषि, पशुपालन, उद्यम विकास तथा जीवनोपयोगी सीपसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूलाई पाठ्यक्रमसँग आबद्ध गरिनेछ।

५. खेलकुद तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप प्रवर्द्धन

विद्यार्थीहरूको सर्वाङ्गीण विकासका लागि खेलकुद, योग, सांस्कृतिक गतिविधि, नेतृत्व विकास तथा अतिरिक्त क्रियाकलापहरूलाई विद्यालय शिक्षाको अभिन्न अंगका रूपमा विकास गरिनेछ। प्रत्येक विद्यालयमा खेलकुद सामग्रीको व्यवस्था तथा अन्तरविद्यालय प्रतियोगिताहरू सञ्चालन गरिनेछन्।

६. सुन्दर विद्यालय अभियान

सामुदायिक विद्यालयहरूको सौन्दर्यीकरण, हरियाली प्रवर्द्धन तथा सिकाइ वातावरण सुधारका लागि "सुन्दर विद्यालय परियोजना" लाई गाउँपालिकाको स्वर्णिम योजनाका रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। विद्यार्थी, शिक्षक, अभिभावक तथा समुदायको सहभागितामा विद्यालय परिसरलाई स्वच्छ, हराभरा, वातावरणमैत्री तथा आकर्षक बनाइनेछ।

७. स्थानीय पाठ्यक्रम तथा नैतिक शिक्षा

विद्यालय शिक्षामा स्थानीय भाषा, संस्कृति, इतिहास, मौलिक ज्ञान, नैतिक शिक्षा तथा नागरिक दायित्व सम्बन्धी विषयहरूलाई समेट्दै स्थानीय पाठ्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वेयन गरिनेछ। साथै राष्ट्रिय तथा प्रतिष्ठित शैक्षिक संस्थाहरूसँग अनुभव आदानप्रदान, शैक्षिक भ्रमण तथा सहकार्य कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछन्।

८. समावेशी तथा बालमैत्री शिक्षा

अपाङ्गता भएका, आर्थिक रूपमा विपन्न, दलित, मुस्लिम, पिछडिएका तथा सीमान्तकृत समुदायका बालबालिकाहरूको शिक्षामा समान पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ। अपाङ्गतामैत्री पूर्वाधार, शिक्षण सामग्री तथा समावेशी सिकाइ वातावरणको विकास गरिनेछ।

९. किशोरी स्वास्थ्य तथा छात्रा मैत्री विद्यालय

सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरूका लागि निःशुल्क सेनेटरी प्याड वितरण कार्यक्रमलाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरिनेछ। विद्यालयहरूलाई लैङ्गिक समानता तथा किशोर-किशोरीमैत्री वातावरणयुक्त बनाउँदै स्वास्थ्य, सरसफाइ तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछन्।

१०. प्रारम्भिक बालविकास तथा डिजिटल शिक्षा

प्रत्येक विद्यालयमा गुणस्तरीय प्रारम्भिक बालविकास शिक्षा (ECED) कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। बालमैत्री सिकाइ सामग्री, प्रशिक्षित सहजकर्ता तथा सुविधा सम्पन्न कक्षाको व्यवस्था गरिनेछ। साथै विद्यालयहरूमा क्रमशः स्मार्ट कक्षा, ई-लर्निङ प्रणाली तथा डिजिटल शिक्षण सामग्रीको प्रयोग विस्तार गरिनेछ।

११. शिक्षक क्षमता विकास तथा नतिजा सुधार

शिक्षकहरूको पेशागत क्षमता अभिवृद्धिका लागि नियमित तालिम, अनुभव आदानप्रदान तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन प्रणाली लागू गरिनेछ। विद्यालयहरूको शैक्षिक नतिजा सुधार, विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धि वृद्धि तथा भर्ना दर अभिवृद्धिका लागि विशेष सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछन्।

१२. "एक विद्यालय, एक उत्कृष्टता कार्यक्रम"

प्रत्येक विद्यालयलाई कम्तीमा एक विशेष क्षेत्र (विज्ञान, खेलकुद, प्रविधि, कला, वातावरण, कृषि वा संस्कृतिसँग सम्बन्धित) मा उत्कृष्टता हासिल गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ, जसबाट विद्यालयहरूको विशिष्ट पहिचान तथा प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता विकास हुनेछ।

स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यनीति

गाउँपालिकाको नागरिकहरूको समग्र स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्दै गुणस्तरीय, सर्वसुलभ तथा पहुँचयोग्य स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गर्न देहायबमोजिम कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछः

१. स्वास्थ्य बीमा तथा सामाजिक सुरक्षा

गाउँपालिकाका लक्षित वर्गलाई स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्य बीमा सम्बन्धी स्थानीय कार्यविधि तर्जुमा गरी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। विपन्न, असहाय तथा जोखिममा रहेका समूहलाई विशेष प्राथमिकतामा राखिनेछ।

२. आधारभूत अस्पताल स्थापना तथा सेवा विस्तार

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र एक निर्दिष्ट गाउँ अस्पताल स्थापना गरी आवश्यक पूर्वाधार तथा जनशक्ति व्यवस्थापन सहित सञ्चालनमा ल्याइनेछ। साथै, छिमेकी पालिकासँगका अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूसँग प्रभावकारी समन्वय र सहकार्य गर्दै विशेषज्ञ सेवा विस्तार गरिनेछ।

३. निःशुल्क तथा सहुलियतपूर्ण स्वास्थ्य सेवा

प्रचलित कानुन तथा राष्ट्रिय स्वास्थ्य मापदण्ड अनुरूप विपन्न तथा असहाय बिरामीका लागि निःशुल्क तथा सहुलियतपूर्ण स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गरिनेछ। आपतकालीन अवस्थामा स्वास्थ्य सेवा अवरुद्ध नहुने व्यवस्था मिलाइनेछ।

४. समन्वित तथा वैकल्पिक उपचार पद्धति प्रवर्द्धन

आरोग्य जीवनशैली प्रवर्द्धनका लागि शारीरिक स्वास्थ्य, मानसिक स्वास्थ्य, ध्यान, योग तथा आयुर्वेदिक उपचारजस्ता वैकल्पिक उपचार पद्धतिहरूलाई सम्बन्धित निकाय तथा संघसंस्थासँगको सहकार्यमा विस्तार गरिनेछ। पूर्वीय दर्शनमा आधारित स्वास्थ्य शिक्षा तथा परम्परागत उपचार प्रणालीको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिनेछ।

५. सामुदायिक अस्पताल सुदृढीकरण

गाउँपालिकाभित्र रहेका सामुदायिक अस्पतालहरूको सेवा गुणस्तर सुधार तथा स्तरोन्नतिका लागि आवश्यक प्राविधिक, आर्थिक तथा व्यवस्थापकीय सहयोग उपलब्ध गराइनेछ।

६. पोषण तथा स्वास्थ्य व्यवहार सुधार

जनस्वास्थ्य सुधारका लागि क्यालोरी तथा पोषणमा आधारित उपभोग प्रणाली प्रवर्द्धन गर्ने नीति निरन्तरता दिइनेछ। बालबालिका, गर्भवती महिला तथा जेष्ठ नागरिक लक्षित पोषण कार्यक्रमलाई सुदृढ गरिनेछ।

७. एम्बुलेन्स तथा आपतकालीन सेवा

गाउँपालिकाको सहयोगमा सञ्चालित एम्बुलेन्स सेवालाई थप प्रभावकारी, द्रुत तथा पहुँचयोग्य बनाउँदै निरन्तर सञ्चालन गरिनेछ। आपतकालीन स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन प्रणालीलाई सुदृढ गरिनेछ।

पूर्वाधार विकास सम्बन्धी कार्यनीति

गाउँपालिकाको दिगो विकास, व्यवस्थित शहरीकरण तथा समुन्नत पूर्वाधार प्रणालीको विकासलाई लक्ष्य गर्दै देहायबमोजिम कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछः

१. सार्वजनिक जग्गा संरक्षण तथा उपयोग

सार्वजनिक, ऐलानी, पर्ती, नदी उकास, नदी किनार, नदी करिडोर, गुठी तथा सरकारी जग्गाहरूको विस्तृत लगत अद्यावधिक गरी ती क्षेत्रहरूको संरक्षण, संवर्धन तथा दिगो उपयोग सुनिश्चित गरिनेछ। गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक जग्गामा भएको अतिक्रमण हटाई त्यस्ता क्षेत्रलाई खुला क्षेत्र, हरित क्षेत्र तथा सार्वजनिक उपयोगका संरचनाको रूपमा विकास गरिनेछ।

२. स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइ पूर्वाधार

नागरिकको स्वच्छ खानेपानी तथा सुरक्षित सरसफाइमा पहुँच विस्तार गर्न "स्वर्णिम सरसफाइ तथा सार्वजनिक शौचालय विकास कार्यक्रम" सञ्चालन गरिनेछ। सार्वजनिक स्थानहरूमा आधुनिक, सुरक्षित तथा पहुँचयोग्य सार्वजनिक शौचालयको व्यवस्था गरिनेछ।

३. प्रशासनिक भवन तथा भौतिक संरचना विकास

आफ्नो स्थायी भवन नभएका वडा कार्यालयहरूको भवन निर्माण कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाइनेछ। साथै प्रशासनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक भौतिक पूर्वाधार विकास गरिनेछ।

४. सडक पूर्वाधार स्तरोन्नति

गाउँपालिकाका सम्पूर्ण सडक सञ्जाललाई आगामी तीन वर्षभित्र गुणस्तरीय कालोपत्रे (पक्की) सडकमा रूपान्तरण गर्ने लक्ष्यका साथ चरणबद्ध रूपमा स्तरोन्नति गरिनेछ। सडक पहुँच विस्तारलाई आर्थिक तथा सामाजिक विकाससँग आबद्ध गरिनेछ।

५. निर्माण मापदण्ड तथा गुणस्तर नियमन

निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर तथा प्राविधिक मापदण्ड निर्धारण गरी कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ। निर्माण कार्य गर्दा वातावरणीय प्रदूषण न्यूनीकरण, श्रमिक सुरक्षाको प्रत्याभूति तथा स्वदेशी जनशक्तिको सीप, ज्ञान र क्षमताको अधिकतम उपयोग सुनिश्चित गर्न "पूर्वाधार निर्माण कार्यविधि" तर्जुमा गरी लागू गरिनेछ।

६. सञ्चार पूर्वाधार व्यवस्थापन

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण (NTA) तथा इन्टरनेट सेवा प्रदायक संघ (ISPAN) सँगको समन्वयमा गाउँपालिका क्षेत्रमा अव्यवस्थित रूपमा रहेका तारहरूको व्यवस्थापन, भूमिगतकरण तथा व्यवस्थित विस्तार गरिनेछ, जसले सौन्दर्य र सुरक्षा दुवैमा सुधार ल्याउनेछ।

७. उज्यालो गाउँपालिका कार्यक्रम

"उज्यालो गाउँपालिका, मेरो गाउँपालिका" कार्यक्रमलाई गौरवको आयोजनाका रूपमा निरन्तरता दिइनेछ। गाउँपालिकाका विभिन्न स्थानमा उच्च क्षमताका हाई मास लाइट जडान गरी सुरक्षा, सौन्दर्य तथा रात्रिकालीन गतिविधिलाई सहज बनाइनेछ।

८.डिजिटल पूर्वाधार (Smart Infrastructure)

- GIS आधारित जग्गा अभिलेख प्रणाली लागू गर्ने
- सडक तथा पूर्वाधारको डिजिटल म्यापिङ प्रणाली विकास गर्ने

९. सार्वजनिक–निजी साझेदारी (PPP Model)

- सडक, शौचालय तथा अन्य पूर्वाधारमा निजी क्षेत्रको सहभागिता प्रोत्साहन गर्ने

१०. सार्वजनिक सुविधा व्यवस्थापन

- सार्वजनिक शौचालय, सडक बत्ती तथा खानेपानीको नियमित मर्मत प्रणाली स्थापना गर्ने

संस्कृति, सम्पदा तथा पर्यटन विकास सम्बन्धी कार्यनीति

छिन्नमस्ता गाउँपालिकाको ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण, संवर्धन र दिगो उपयोग गर्दै यसलाई आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको आकर्षक गन्तव्यको रूपमा विकास गर्ने उद्देश्यका साथ देहायबमोजिम कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछः

१. छिन्नमस्ता गाउँपालिकालाई खुल्ला संग्रहालयको रूपमा विकास

गाउँपालिकालाई खुल्ला संग्रहालय (Open Museum) को रूपमा विकास गर्ने दीर्घकालीन सोच अनुरूप "संस्कृति, सम्पदा र पर्यटन : गाउँपालिकाको धन" भन्ने गौरवको कार्यक्रम अन्तर्गत मूर्त तथा अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण, संवर्धन तथा प्रवर्द्धनका विविध कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।

२. ऐतिहासिक तथा धार्मिक सम्पदाको संरक्षण र अभिलेखीकरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका ऐतिहासिक, धार्मिक तथा पुरातात्विक महत्वका मन्दिर, पोखरी, गुठी, तथा अन्य सम्पदाहरूको विस्तृत अभिलेख (Inventory) तयार गरी तिनको संरक्षण तथा नियमित मर्मत सम्भारको व्यवस्था मिलाइनेछ। यस्ता सम्पदालाई पर्यटन विकाससँग जोड्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

३. मौलिक संस्कृति तथा पहिचान प्रवर्द्धन

छिन्नमस्ताको मौलिक भाषा, संस्कृति, परम्परा, कला र जीवनशैली झल्काउने किसिमका भौतिक पूर्वाधार तथा सांस्कृतिक संरचनाहरू क्रमशः निर्माण तथा विकास गरिनेछ। यसले स्थानीय पहिचानलाई सुदृढ गर्दै सांस्कृतिक पर्यटन प्रवर्द्धनमा योगदान पुऱ्याउनेछ।

४. सांस्कृतिक पर्यटन पूर्वाधार विकास

पर्यटकीय आकर्षण बढाउन आवश्यक पदमार्ग, सूचना केन्द्र, पर्यटकीय संकेत बोर्ड, विश्राम स्थल तथा अन्य पूर्वाधारहरूको विकास गरिनेछ। धार्मिक तथा सांस्कृतिक स्थलहरूलाई पर्यटनमैत्री संरचनासहित व्यवस्थित गरिनेछ।

५. संस्कृति संरक्षण तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम

स्थानीय चाडपर्व, परम्परा, लोककला, लोकसंगीत तथा परम्परागत ज्ञानको संरक्षण र पुस्तान्तरणका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। विद्यालय तथा समुदाय स्तरमा सांस्कृतिक शिक्षा तथा सचेतना कार्यक्रमहरू प्रवर्द्धन गरिनेछ।

६. पर्यटन गुरुयोजना (**Tourism Master Plan**)

- गाउँपालिकाको समग्र पर्यटन विकासका लागि दीर्घकालीन गुरुयोजना निर्माण गर्ने
- पर्यटकीय क्षेत्रको वर्गीकरण (धार्मिक, सांस्कृतिक, प्राकृतिक) गर्ने

७. डिजिटल पर्यटन प्रवर्द्धन

- गाउँपालिकाको डिजिटल पर्यटन पोर्टल/मोबाइल एप विकास गर्ने
- सम्पदाहरूको 3D/virtual mapping तथा डिजिटल अभिलेखीकरण गर्ने

संस्थागत विकास तथा सुशासन सम्बन्धी कार्यनीति

संविधानद्वारा प्रत्याभूत स्थानीय तहका अधिकारहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै पारदर्शी, उत्तरदायी, सेवा–मैत्री तथा सूचना प्रविधिमा आधारित सुशासन प्रणाली विकास गर्ने उद्देश्यका साथ देहायबमोजिम नीति तथा कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछः

१. स्थानीय अधिकारको प्रभावकारी कार्यान्वयन

संविधान बमोजिम स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्रभित्र रहेका सम्पूर्ण अधिकारहरूको प्रभावकारी अभ्यास तथा कार्यान्वयनका लागि विशेष पहल गरिनेछ। मालपोत तथा नापी सम्बन्धी सेवा गाउँपालिकाको मातहत सञ्चालन गर्न आवश्यक नीतिगत, कानुनी तथा प्राविधिक समन्वय गरी क्रमशः स्थानीयकरण (decentralization) को प्रक्रिया अघि बढाइनेछ।

२. पारदर्शी र सूचना प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाह

गाउँपालिकाको निर्णय प्रक्रिया तथा सेवा प्रवाहलाई पूर्ण रूपमा पारदर्शी, सहज, सेवाग्राहीमैत्री, सूचना प्रविधिमा आधारित तथा परिणाममुखी बनाइनेछ। ई–गभर्नेन्स प्रणाली विस्तार गर्दै डिजिटल सेवा प्रवाहलाई सुदृढ गरिनेछ।

३. वडा कार्यालय सुदृढीकरण

सेवा केन्द्रका रूपमा कार्यरत वडा कार्यालयहरूको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्दै तिनलाई थप प्रभावकारी, अधिकार सम्पन्न र उत्तरदायी बनाइनेछ। आवश्यक जनशक्ति, भौतिक पूर्वाधार तथा स्रोत–साधनको व्यवस्था गरी वडा स्तरबाटै सेवा प्रवाहलाई सहज बनाइनेछ।

४. युवा जनशक्ति तथा श्रम बैंक व्यवस्थापन

राजु देवी यादव
गा.पा. उपाध्यक्ष

गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका युवा जनशक्तिलाई व्यवस्थित रूपमा श्रम बैंकमा आवद्ध गरिनेछ। उनीहरूको सीप विकास, क्षमता अभिवृद्धि तथा रोजगारी सिर्जनाका लागि व्यावसायिक तथा प्राविधिक तालिम सञ्चालन गरिनेछ। स्थानीय विकास कार्यमा युवाको सक्रिय सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ।

५. सुशासन, जवाफदेहिता तथा संस्थागत क्षमता विकास

गाउँपालिकामा सुशासन प्रवर्द्धनका लागि नियमित अनुगमन, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, सार्वजनिक सुनुवाइ तथा सामाजिक परीक्षण (Social Audit) लाई संस्थागत गरिनेछ। कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिको क्षमता विकासका लागि निरन्तर तालिम तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

६. ई-गभर्नेन्स र डिजिटल प्रशासन

- पूर्ण डिजिटल अभिलेख प्रणाली (Digital Record Management) लागू गर्ने
- अनलाइन सेवा आवेदन, ट्र्याकिङ तथा गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली विकास गर्ने

७. सार्वजनिक उत्तरदायित्व प्रणाली

- नागरिक चार्टर (Citizen Charter) पूर्ण कार्यान्वयन
- सेवाको समयसीमा र गुणस्तर मापन प्रणाली लागू गर्ने
-

राजस्व तथा वित्त व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यनीति

गाउँपालिकाको वित्तीय स्वायत्तता सुदृढ गर्दै आन्तरिक राजस्व परिचालनलाई प्रभावकारी, पारदर्शी तथा दिगो बनाउने उद्देश्यका साथ देहायबमोजिम कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछः

१. व्यापार व्यवसायको डिजिटल अभिलेखीकरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका सम्पूर्ण व्यापार, व्यवसाय तथा आर्थिक गतिविधिहरूको विस्तृत विवरणसहितको डिजिटल अनलाइन डाइरेक्ट्री (Business Registry) तयार गरी नियमित अद्यावधिक तथा सञ्चालनमा ल्याइनेछ। यसले कर दायरा विस्तार तथा कर प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाउन सहयोग पुर्‍याउनेछ।

२. कर प्रणाली सुधार तथा दायरा विस्तार

राजस्व परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउन करको दरमा समयानुकूल पुनरावलोकन गरिनेछ। करको दायरा विस्तार गर्दै सबै सम्भावित करयोग्य क्षेत्रलाई समेटिनेछ। कर प्रशासनलाई न्यायोचित, पारदर्शी तथा सेवाग्राहीमैत्री बनाइनेछ।

३. राजस्व संकलन तथा अनुगमन सुदृढीकरण

राजस्व संकलन तथा अनुगमनका लागि आवश्यकतानुसार विशेष राजस्व अनुगमन तथा संकलन टोली गठन गरी परिचालन गरिनेछ। कर चुहावट नियन्त्रण तथा राजस्व असुली प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन नियमित अनुगमन गरिनेछ।

४. अग्रिम कर प्रणाली प्रवर्द्धन

करदाताहरूलाई सहजता प्रदान गर्न अग्रिम कर भुक्तानी प्रणाली (Advance Tax Payment System) लागू तथा प्रोत्साहन गरिनेछ। समयमै कर तिर्ने करदातालाई प्रोत्साहन तथा सहुलियत प्रदान गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

५. वित्तीय पारदर्शिता तथा उत्तरदायित्व

गाउँपालिकाको राजस्व तथा खर्च प्रणालीलाई पूर्ण रूपमा पारदर्शी, लेखापरीक्षणमैत्री तथा जवाफदेही बनाइनेछ। वित्तीय विवरणहरू नियमित रूपमा सार्वजनिक गर्ने अभ्यासलाई संस्थागत गरिनेछ।

६. डिजिटल कर प्रणाली (E-Tax System)

- अनलाइन कर तिर्न सकिने डिजिटल प्रणाली लागू गर्ने
- करदाताको व्यक्तिगत प्रोफाइल (Taxpayer ID System) विकास गर्ने

७. राजस्व सम्भाव्यता अध्ययन

- नयाँ कर क्षेत्र पहिचान गर्न वार्षिक राजस्व सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने
- स्थानीय स्रोत साधनको उपयोगमार्फत आय वृद्धि गर्ने योजना

८. कर सचेतना तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम

- कर तिर्ने संस्कृतिको विकासका लागि जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने

- समयमै कर तिर्ने करदातालाई सम्मान/प्रोत्साहन गर्ने

९. वित्तीय नियन्त्रण तथा लेखापरीक्षण

- आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रणाली सुदृढ गर्ने
- सार्वजनिक खर्चको नियमित सामाजिक परीक्षण (Social Audit) गर्ने

१०. सार्वजनिक-निजी साझेदारी (PPP) मार्फत राजस्व वृद्धि

- निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरी राजस्व वृद्धि हुने परियोजनाहरू सञ्चालन गर्ने

कानुन तथा मानव अधिकार प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यनीति

छिन्नमस्ता गाउँपालिकाभित्र कानुनी शासनको सुदृढीकरण गर्दै मानव अधिकारको संरक्षण, प्रवर्द्धन तथा न्यायमा सर्वसुलभ पहुँच सुनिश्चित गर्ने उद्देश्यका साथ देहायबमोजिम कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ:

१. लैङ्गिक समानता तथा महिला अधिकार प्रवर्द्धन

महिलाको समान वंशीय हक अधिकार सुनिश्चित गर्दै लैङ्गिक भेदभावविरुद्ध शून्य सहनशीलता नीति अवलम्बन गरिनेछ। सुरक्षित मातृत्व, प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार तथा महिलाका बहुपक्षीय अधिकारहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धनका लागि सचेतनामूलक, सशक्तिकरणमुखी तथा संस्थागत कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ। लैङ्गिकताका आधारमा हुने हिंसा न्यूनीकरण तथा नियन्त्रणका लागि आवश्यक कानुनी, सामाजिक तथा मनोवैज्ञानिक सहयोग प्रणाली विकास गरिनेछ।

२. निःशुल्क कानुनी सहायता सेवा

गाउँपालिकाबाट प्रारम्भ गरिएको निःशुल्क कानुनी सहायता सेवालाई निरन्तरता दिँदै यसलाई अझ प्रभावकारी, पहुँचयोग्य तथा सेवाग्राहीमैत्री बनाइनेछ। न्यायमा सबै नागरिकको समान पहुँच सुनिश्चित गर्न स्थानीय स्तरमै कानुनी परामर्श सेवा विस्तार गरिनेछ।

३. स्थानीय कानुन निर्माण तथा पुनरावलोकन

छिन्नमस्ता गाउँपालिकालाई प्राप्त संवैधानिक तथा कानुनी अधिकारहरूको प्रभावकारी अभ्यास सुनिश्चित गर्न आवश्यक नयाँ स्थानीय कानुन, नियम तथा कार्यविधिहरू तर्जुमा गरिनेछ। साथै विद्यमान कानुनहरूको समयानुकूल पुनरावलोकन, संशोधन तथा परिमार्जन गरी तिनलाई व्यवहारिक र कार्यान्वियनयोग्य बनाइनेछ।

४. मानव अधिकार संरक्षण तथा प्रवर्द्धन

गाउँपालिकाभित्र मानव अधिकारको संरक्षण, सम्मान र प्रवर्द्धनका लागि सचेतना कार्यक्रम, अभिमुखीकरण तथा सरोकारवालासँगको समन्वयलाई सुदृढ गरिनेछ। मानव अधिकार उल्लङ्घनका घटनामा उजुरी तथा समाधान संयन्त्रलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।

५. न्यायिक समिति सुदृढीकरण

- गाउँपालिकाको न्यायिक समितिलाई प्राविधिक तथा कानुनी रूपमा सशक्त बनाउने
- मेलमिलाप (Mediation) प्रणालीलाई संस्थागत गर्ने

६. लैङ्गिक हिंसा रोकथाम प्रणाली

- सुरक्षित आवास (Safe Shelter) को व्यवस्था
- २४ घण्टा हेल्पलाइन तथा आपतकालीन सहायता सेवा

७. कानुनी सचेतना कार्यक्रम

- विद्यालय, समुदाय तथा वडा स्तरमा कानुनी शिक्षा कार्यक्रम
- नागरिक अधिकार तथा कर्तव्य सम्बन्धी प्रशिक्षण

८. बाल अधिकार तथा कमजोर वर्ग संरक्षण

- बाल श्रम, बाल विवाह तथा दुर्व्यवहार विरुद्ध विशेष कार्यक्रम
- जेष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्ति तथा विपन्न वर्गको अधिकार संरक्षण नीति

कृषि तथा पशुपंक्षी विकास सम्बन्धी कार्यनीति

गाउँपालिकाको खाद्य सुरक्षा सुनिश्चित गर्दै कृषकको आय वृद्धि, अर्गानिक उत्पादन प्रवर्द्धन तथा पशुपंक्षी क्षेत्रको व्यावसायिकीकरण गर्ने उद्देश्यका साथ देहायबमोजिम कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ:

१. कृषि उपज बजारिकरण तथा संस्थागत प्रणाली विकास

गाउँपालिकाका बासिन्दालाई अर्गानिक तरकारी, फलफूल, माछामासु तथा अन्य खाद्य वस्तुको सहज उपलब्धता सुनिश्चित गर्न अन्य स्थानीय तहहरूसँग आवश्यक समन्वय तथा सम्झौता गरिनेछ। कृषकलाई प्रोत्साहन गर्दै कृषि उपजको उत्पादन, संकलन, भण्डारण तथा बिक्रि–वितरणका लागि संस्थागत प्रणाली (Agricultural Value Chain System) विकास गरिनेछ।

२. कृषि तथा खाद्य गुणस्तर परीक्षण प्रयोगशाला स्थापना

खाद्य पदार्थको गुणस्तर, सुरक्षा तथा मापदण्ड सुनिश्चित गर्न गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफ्नै कृषि, खाद्य तथा भेटेरिनरी परीक्षण प्रयोगशाला स्थापना गरी अनुगमन, निरीक्षण तथा परीक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ। यसले उपभोक्ता स्वास्थ्य संरक्षणमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउनेछ।

३. रैथाने बाली संरक्षण तथा अर्गानिक कृषि प्रवर्द्धन

छिन्नमस्ताको रैथाने बालीहरूको पहिचान, संरक्षण तथा विस्तार गरिनेछ। घरायसी तथा कृषि फोहोरलाई कम्पोस्ट मलमा रूपान्तरण गरी जैविक मल प्रयोगलाई प्रवर्द्धन गर्दै अर्गानिक कृषि उत्पादनलाई विस्तार गरिनेछ।

४. खाद्य गुणस्तर नियमन तथा अनुगमन

गाउँपालिका क्षेत्रमा भित्रिने सम्पूर्ण खाद्य वस्तुको गुणस्तर परीक्षण तथा अनुगमन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाइनेछ। उपभोक्ताको स्वास्थ्य सुरक्षालाई प्राथमिकतामा राखी खाद्य सुरक्षा मापदण्ड कडाइका साथ लागू गरिनेछ।

५. पशुपंक्षी अभिलेखीकरण तथा नियमन प्रणाली

पशुपंक्षीजन्य व्यवसायको व्यवस्थित अभिलेखीकरण तथा नियमनका लागि पशु दर्ता प्रणाली (Livestock Registration System) लागू गरिनेछ। पशुपालन व्यवसायलाई औपचारिक, व्यवस्थित तथा उत्तरदायी बनाउन आवश्यक कानुनी तथा प्राविधिक व्यवस्था गरिनेछ।

६. पशुपालन अनुमति तथा व्यवसाय नियमन

पशुपालन व्यवसायलाई व्यवस्थित गर्न अनिवार्य अनुमति पत्र (Licensing System) लागू गरिनेछ। यसले पशु स्वास्थ्य, वातावरणीय व्यवस्थापन तथा व्यवसायको गुणस्तर सुनिश्चित गर्नेछ।

७. पशु स्वास्थ्य तथा मानवीय व्यवस्थापन कार्यक्रम

सामुदायिक कुकुर तथा बिरालोको वन्ध्याकरण, खोप तथा रोग नियन्त्रण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। घाइते तथा बिरामी पशुपंक्षीको उपचार सेवा विस्तार गरिनेछ। मृत पशु व्यवस्थापनका लागि वैज्ञानिक तथा वातावरणमैत्री अन्त्येष्टि प्रणाली (Carcass Management System) स्थापना गरिनेछ।

८. कृषि बीमा प्रणाली

- बाली तथा पशु बीमा कार्यक्रम लागू गर्ने
- विपद् तथा रोगबाट हुने क्षति न्यूनीकरण

९. पशु स्वास्थ्य सेवा सुदृढीकरण

- मोबाइल भेटेरिनरी सेवा सञ्चालन
- महामारीजन्य रोग नियन्त्रण योजना

सामाजिक विकास सम्बन्धी कार्यनीति

समाजमा समता, समानता, सामाजिक न्याय, सशक्तिकरण तथा समावेशी विकास सुनिश्चित गर्दै मानव पूँजीको विकास गर्ने उद्देश्यका साथ देहायबमोजिम कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ:

१. गरिबी न्यूनीकरण तथा सीप विकास कार्यक्रम

पालिका क्षेत्रभित्र रहेका गरिब तथा विपन्न वर्गको पहिचान गरी उनीहरूका लागि सीप विकास, उद्यमशीलता र आयमूलक तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। यसमार्फत उत्पादनशील रोजगारीको अवसर सिर्जना गरी आत्मनिर्भरता अभिवृद्धि गरिनेछ।

२. सामाजिक समता तथा समावेशीकरण प्रवर्द्धन

समता सहितको समानता सुनिश्चित गर्दै सामाजिक तथा लैङ्गिक विभेद अन्त्य गर्न सरकारी, निजी क्षेत्र तथा गैर-सरकारी संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी समावेशी विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ। सामाजिक न्यायलाई विकासको मूल आधार बनाइनेछ।

३. महिला आर्थिक सशक्तिकरण

महिलाको श्रमलाई औपचारिक आर्थिक उपार्जनसँग जोड्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। महिलालाई उद्यमशीलता, सीप विकास तथा स्वरोजगारमार्फत आर्थिक रूपमा सशक्त बनाइनेछ।

४. बाल संरक्षण तथा कल्याण कार्यक्रम

गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका असहाय, जोखिममा रहेका तथा संरक्षण आवश्यक बालबालिकाका लागि विशेष संरक्षण तथा कल्याणकारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

५. लक्षित वर्ग सशक्तिकरण कार्यक्रम

विपन्न, दलित, आदिवासी जनजाति, पिछडिएका वर्ग तथा अपांगता भएका नागरिकहरूको सामाजिक, आर्थिक तथा शैक्षिक सशक्तिकरणका लागि विशेष संरक्षण तथा विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

६. उद्यमशीलता तथा स्थानीय विकास

"एक वडा – एक नमुना उद्यमशील कार्यक्रम" सञ्चालन गरी स्थानीय स्रोत, सीप र सम्भावनाको उपयोग गर्दै उद्यम विकास र रोजगारी सिर्जना गरिनेछ।

७. सूचना प्रविधि तथा डिजिटल सशक्तिकरण

महिला तथा युवाहरूका लागि सूचना प्रविधि (IT) सम्बन्धी विशेष तालिम तथा डिजिटल साक्षरता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। डिजिटल अर्थतन्त्रमा सहभागिता विस्तार गरिनेछ।

८. लागुऔषध नियन्त्रण तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम

लागुऔषध दुर्व्यसन नियन्त्रणका लागि सचेतना, रोकथाम तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। सुधार गृह तथा पुनर्स्थापना केन्द्रहरूसँग सहकार्य गरी सामाजिक पुनःएकीकरण (Social Reintegration) सुनिश्चित गरिनेछ।

९. युवा सशक्तिकरण कार्यक्रम

- युवा उद्यमशीलता कोष स्थापना
- खेलकुद तथा नेतृत्व विकास कार्यक्रम

१०. सामाजिक सुरक्षा प्रणाली सुदृढीकरण

- लक्षित वर्गका लागि सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रभावकारी कार्यान्वयन
- एकीकृत सामाजिक सुरक्षा सूचना प्रणाली

११. महिला नेतृत्व विकास

- महिला नेतृत्व प्रशिक्षण तथा निर्णय प्रक्रियामा सहभागिता वृद्धि
- स्थानीय तहमा महिलाको प्रतिनिधित्व सुदृढीकरण

१२. अपांगता मैत्री कार्यक्रम

- अपांगमैत्री पूर्वाधार विकास
- सहायक उपकरण तथा सेवा उपलब्धता विस्तार

१३. सामुदायिक मानसिक स्वास्थ्य कार्यक्रम

- मानसिक स्वास्थ्य सचेतना
- परामर्श सेवा तथा मनोसामाजिक सहयोग कार्यक्रम

सहकारी विकास तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यनीति

स्थानीय आर्थिक विकासको महत्वपूर्ण आधारस्तम्भका रूपमा रहेको सहकारी क्षेत्रलाई पारदर्शी, उत्तरदायी, व्यवस्थित तथा उत्पादनमुखी बनाउँदै सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यका साथ देहायबमोजिम कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछः

१. सहकारी सुशासन, नियमन तथा अनुगमन

सहकारी क्षेत्रमा सुशासन सुनिश्चित गर्न सहकारी संस्थाहरूको प्रवर्द्धन, नियमन तथा अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा सुदृढ गरी तिव्रताका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ। सहकारी संस्थाहरूलाई पारदर्शी, जवाफदेही र सदस्य-केन्द्रित बनाइनेछ।

२. सहकारी शिक्षा तथा क्षमता विकास

सहकारी संस्थाका सदस्यहरूलाई लक्षित गरी सहकारी शिक्षा, वित्तीय साक्षरता तथा व्यवस्थापकीय क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। सहकारी सिद्धान्त, मूल्य र अभ्यासबारे जनचेतना विस्तार गरिनेछ।

३. उत्पादनमूलक सहकारीसँग सहकार्य

गाउँपालिका क्षेत्र बाहिर तथा भित्र सञ्चालित उत्पादनमूलक सहकारी संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवाको सहज, सुलभ तथा दिगो आपूर्ति सुनिश्चित गरिनेछ। स्थानीय उत्पादनलाई बजारसँग जोड्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

४. संकटग्रस्त सहकारी व्यवस्थापन

संकटग्रस्त तथा समस्याग्रस्त सहकारी संस्थाहरूको व्यवस्थापनका लागि संस्थागत संयन्त्र (Cooperative Recovery Mechanism) निर्माण गरी प्राथमिकताका साथ सुधार, पुनर्संरचना तथा समाधानका कार्यहरू सञ्चालन गरिनेछ।

५. सहकारी दर्ता, नवीकरण तथा मर्जर व्यवस्था

सहकारी संस्थाहरूको दर्ता, नवीकरण तथा मर्जर प्रक्रियालाई व्यवस्थित, पारदर्शी तथा मापदण्डमा आधारित बनाउन आवश्यक कार्यविधि तर्जुमा गरी कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ। कमजोर सहकारीहरूको समायोजन तथा सुदृढीकरणलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

६. डिजिटल सहकारी प्रणाली

- सहकारीहरूको अनलाइन दर्ता, रिपोर्टिङ तथा अनुगमन प्रणाली
- सदस्य तथा वित्तीय अभिलेख डिजिटलाइजेसन

७. वित्तीय पारदर्शिता तथा लेखापरीक्षण

- नियमित आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षण अनिवार्य गर्ने
- वित्तीय विवरण सार्वजनिक गर्ने प्रणाली लागू गर्ने

विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी कार्यनीति

विपद् जोखिम न्यूनीकरण, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा प्रभावकारी आपतकालीन व्यवस्थापन प्रणाली विकास गर्दै सुरक्षित, उत्थानशील तथा दिगो समुदाय निर्माण गर्ने उद्देश्यका साथ देहायबमोजिम कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछः

१. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन

विपद् जोखिम न्यूनीकरण, सम्भावित जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूको पहिचान तथा जलवायु परिवर्तनको प्रभावलाई सम्बोधन गर्ने उद्देश्यले आवश्यक अध्ययन, योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गरिनेछ। विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई विकास योजनासँग एकीकृत (Mainstreaming DRR) गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।

२. आपतकालीन उद्धार तथा पूर्वतयारी प्रणाली

स्थानीय तथा वडास्तरका विपद् जोखिम व्यवस्थापन समितिहरूलाई सुदृढ गर्दै आपतकालीन उद्धार तथा राहत प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाइनेछ। विपद् पूर्व तयारी, प्रतिकार्य तथा पुनःस्थापना सम्बन्धी नियमित तालिम तथा अभ्यास (Simulation) सञ्चालन गरिनेछ।

३. आपतकालीन सामग्री तथा स्रोत व्यवस्थापन

विपद् प्रतिकार्यका लागि आवश्यक उद्धार सामग्री, राहत सामग्री तथा सुरक्षा उपकरणहरूको पूर्वभण्डारण (Pre-positioning of Relief Materials) व्यवस्था गरिनेछ। विपद् व्यवस्थापन क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक स्रोत साधनको उपलब्धता सुनिश्चित गरिनेछ।

४. संस्थागत समन्वय तथा क्षमता विकास

संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय तहबीच समन्वय सुदृढ गर्दै विपद् व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ। स्थानीय स्वयंसेवक, युवा समूह तथा सुरक्षा निकायसँग सहकार्य गरी विपद् प्रतिकार्य क्षमता विस्तार गरिनेछ।

५. प्रारम्भिक चेतावनी प्रणाली (**Early Warning System**)

- बाढी, पहिरो तथा अन्य जोखिमका लागि सूचना प्रवाह प्रणाली
- मोबाइल SMS तथा डिजिटल अलर्ट प्रणाली

६. विपद् कोष व्यवस्थापन

- गाउँपालिकास्तरीय विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना
- आकस्मिक राहतका लागि तत्काल खर्च गर्ने व्यवस्था

७. समुदाय आधारित विपद् व्यवस्थापन

- टोल–टोलमा स्वयंसेवक विपद् टोली गठन
- समुदाय सचेतना तथा अभ्यास कार्यक्रम

८. पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण नीति

- विपद् पश्चात "Build Back Better" अवधारणा लागू गर्ने
- क्षतिग्रस्त पूर्वाधारको द्रुत पुनर्निर्माण योजना

भवन मापदण्ड तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यनीति

छिन्नमस्ता गाउँपालिकाको व्यवस्थित शहरीकरण, सुरक्षित पूर्वाधार विकास तथा दिगो भूमि उपयोग सुनिश्चित गर्ने उद्देश्यका साथ देहायबमोजिम कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछः

१. भू-उपयोग योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन

छिन्नमस्ता गाउँपालिकाको समग्र भू-उपयोग योजना (Land Use Plan) वैज्ञानिक आधारमा तर्जुमा गरी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। कृषि, आवासीय, व्यावसायिक, सार्वजनिक तथा संरक्षण क्षेत्रको स्पष्ट वर्गीकरण गरी योजनाबद्ध विकासलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ।

२. भवन निर्माण मापदण्डको कडाइका साथ कार्यान्वयन

भवन निर्माण सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा स्थानीय मापदण्डहरूको पूर्ण परिपालनालाई सुनिश्चित गर्दै सुरक्षित, व्यवस्थित तथा वातावरणमैत्री भवन निर्माण प्रणाली लागू गरिनेछ। अव्यवस्थित तथा जोखिमयुक्त निर्माण कार्यलाई नियन्त्रण गरिनेछ।

३. भवन निर्माण प्रमाणीकरण तथा नियमन

भवन निर्माणको अनुमति, अनुगमन तथा सम्पन्न प्रमाणीकरण (Building Approval and Certification System) कार्यलाई कानुनी तथा संस्थागत व्यवस्था सहित निरन्तरता दिइनेछ। भवन निर्माण प्रक्रियालाई पारदर्शी, प्राविधिक तथा मापदण्डमा आधारित बनाइनेछ

४. डिजिटल भवन अनुमति प्रणाली

- अनलाइन भवन नक्शा स्वीकृति प्रणाली
- डिजिटल ट्र्याकिङ तथा अभिलेखीकरण प्रणाली

५. विपद् प्रतिरोधी भवन निर्माण

- भूकम्प प्रतिरोधी भवन मापदण्ड कडाइका साथ लागू गर्ने
- जोखिम क्षेत्र (पहिरो, बाढी) मा निर्माण नियन्त्रण

६. शहरी तथा ग्रामीण योजना व्यवस्थापन

- बस्ती विकास गुरुयोजना (Settlement Planning)

- अव्यवस्थित बसोबास नियन्त्रण तथा व्यवस्थित पुनर्संरचना

सार्वजनिक–निजी साझेदारी (PPP) सम्बन्धी कार्यनीति

गाउँपालिकाको विकास प्रक्रिया, सेवा प्रवाह तथा पूर्वाधार निर्माणलाई प्रभावकारी, दिगो तथा परिणाममुखी बनाउँदै निजी क्षेत्रको स्रोत, साधन, सीप र प्रविधिको अधिकतम उपयोग गर्ने उद्देश्यका साथ देहायबमोजिम कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछः

१. सार्वजनिक–निजी साझेदारी परियोजना कार्यान्वयन

निजी क्षेत्रको पूँजी, प्रविधि, व्यवस्थापकीय क्षमता तथा नवप्रवर्तनलाई उपयोग गर्दै सार्वजनिक निर्माण, सेवा प्रवाह तथा सहरी सौन्दर्यकरणसँग सम्बन्धित परियोजनाहरू पहिचान गरी सार्वजनिक–निजी साझेदारी (PPP) मोडेलमार्फत सञ्चालन गरिनेछ।

२. सेवा प्रवाहमा दक्षता र नवप्रवर्तन

सार्वजनिक सेवामा दक्षता, गुणस्तर तथा दिगोपन सुनिश्चित गर्न निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गर्दै नवीन प्रविधि तथा व्यवस्थापन प्रणालीको प्रयोगलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ।

३. सहरी सौन्दर्य तथा पूर्वाधार विकास

गाउँपालिकाको भौतिक संरचना, बजार क्षेत्र तथा सार्वजनिक स्थानहरूको सौन्दर्यीकरण तथा व्यवस्थित विकासका लागि निजी क्षेत्रसँग सहकार्यमा परियोजना सञ्चालन गरिनेछ।

हरियाली प्रवर्द्धन तथा जलस्रोत व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यनीति

१. हरियाली प्रवर्द्धन तथा वृक्षारोपण कार्यक्रम

गाउँपालिकाको वातावरणीय सन्तुलन कायम राख्दै हरित क्षेत्र विस्तार गर्ने उद्देश्यका साथ वार्षिक रूपमा न्यूनतम दश हजार बिरुवा रोपण गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। उक्त वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन स्थानीय जलवायु अनुकूल तथा उपयोगी प्रजातिका बिरुवा छनोट गरिनेछ। यस अभियानमा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह, विद्यालय, युवा क्लब तथा स्थानीय समुदायको सक्रिय सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ। रोपिएका बिरुवाको दीगो संरक्षणका लागि घेराबार, नियमित सिँचाइ तथा संरक्षण अनुगमन प्रणाली लागू गरिनेछ।

२. "एक घर, एक बिरुवा" तथा जनसहभागिता अभियान

हरियाली प्रवर्द्धनलाई जनस्तरसम्म विस्तार गर्न "एक घर, एक बिरुवा" अभियान सञ्चालन गरिनेछ। यसमार्फत प्रत्येक घरधुरीलाई न्यूनतम एक बिरुवा रोप्न र संरक्षण गर्न प्रेरित गरिनेछ। विद्यालयस्तरमा हरित शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै विद्यार्थीहरूलाई वातावरण संरक्षणप्रति जिम्मेवार बनाइनेछ।

३. नर्सरी स्थापना तथा बिरुवा उत्पादन कार्यक्रम

गाउँपालिकाभित्र आवश्यक पर्ने बिरुवाको आपूर्ति सुनिश्चित गर्न स्थानीय नर्सरी स्थापना तथा विस्तार गरिनेछ। यसबाट स्थानीय स्तरमै गुणस्तरीय र अनुकूल बिरुवा उत्पादन गरी लागत घटाउने तथा रोजगारी सिर्जना गर्ने नीति लिइनेछ।

४. जलस्रोत तथा पोखरी व्यवस्थापन कार्यक्रम

गाउँपालिकाभित्र रहेका सम्भावित पोखरीहरूको पहिचान, संरक्षण तथा उपयोगका लागि आवश्यक अध्ययन गरी ठेक्का प्रक्रिया पारदर्शी र प्रतिस्पर्धात्मक रूपमा अगाडि बढाइनेछ। उक्त पोखरीहरूको बहुउपयोगी विकास (जस्तै माछापालन, सिंचाइ, र पर्यावरणीय संरक्षण) लाई प्राथमिकता दिइनेछ।

५. वातावरणीय संरक्षण तथा दीगो विकास कार्यक्रम

हरियाली प्रवर्द्धन तथा जलस्रोत व्यवस्थापनलाई दीगो विकाससँग जोड्दै जलवायु परिवर्तन अनुकूल कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ। वृक्षारोपण तथा पोखरी व्यवस्थापन कार्यलाई डिजिटल अभिलेखीकरण तथा नियमित अनुगमन प्रणालीमार्फत प्रभावकारी बनाइनेछ।

६. समुदाय सहभागिता तथा संस्थागत समन्वय

यी सबै कार्यक्रमहरूको सफल कार्यान्वयनका लागि स्थानीय सरकार, समुदाय, विद्यालय, गैरसरकारी संस्था तथा निजी क्षेत्रबीच समन्वय र सहकार्यलाई मजबुत बनाइनेछ। स्थानीय स्तरमा हरित विकास समितिहरू गठन गरी कार्यक्रमको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणाली सुदृढ गरिनेछ।

सूचना प्रविधि तथा डिजिटल सुशासन सम्बन्धी कार्यनीति

गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहलाई छिटो, पारदर्शी, उत्तरदायी तथा नागरिकमैत्री बनाउन सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रभावकारी उपयोग गर्दै डिजिटल सुशासन प्रवर्द्धन गरिनेछ।

१. डिजिटल सूचना प्रवाह तथा सार्वजनिककरण प्रणाली

नागरिकलाई यथाशीघ्र, सहज र विश्वसनीय सूचना उपलब्ध गराउन गाउँपालिकाको आधिकारिक वेबसाइट, सामाजिक सञ्जाल (फेसबुक पेज, ट्विटर/X लगायत) नियमित रूपमा अद्यावधिक गरिनेछ। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, बजेट, गाउँपालिकाबाट पारित कानुन, निर्णय तथा महत्वपूर्ण सूचनाहरूलाई वेबसाइट, प्रकाशन सामग्री, पत्रपत्रिका, एफ.एम. रेडियो तथा अन्य उपयुक्त माध्यममार्फत व्यापक रूपमा सार्वजनिक गरिनेछ। साथै, सार्वजनिक सुनुवाइ, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक लेखापरीक्षण तथा सूचना बोर्ड (होर्डिङ बोर्ड) जस्ता माध्यममार्फत नागरिकको सूचना पाउने अधिकार सुनिश्चित गरिनेछ।

२. दूरसञ्चार तथा नेटवर्क पूर्वाधार विस्तार

टेलिफोन तथा मोबाइल नेटवर्क सेवा प्रभावकारी नभएका ग्रामीण तथा दुर्गम बस्तीहरूमा नेपाल टेलिकम लगायत सम्बन्धित सेवा प्रदायक निकायसँग समन्वय गरी सेवा विस्तार तथा सुधारका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।

३. इन्टरनेट तथा फाइबर नेटवर्क विस्तार कार्यक्रम

गाउँपालिकाका सम्पूर्ण सरकारी कार्यालय, वडा कार्यालय तथा प्रमुख टोलहरूमा नेपाल टेलिकम लगायतका सेवा प्रदायकसँग सहकार्य गरी फाइबर इन्टरनेट सेवा विस्तार गरिनेछ। यसबाट सूचना तथा सञ्चार प्रविधिलाई नागरिकको नजिक पुर्याई सेवा प्रवाहलाई छिटो, प्रभावकारी र प्रविधिमैत्री बनाइनेछ।

४. डिजिटल सेवा प्रणाली तथा ई-गभर्नेन्स प्रवर्द्धन

गाउँपालिकाबाट प्रवाह गरिने सम्पूर्ण सेवाहरूलाई सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमैत्री बनाउँदै क्रमशः पूर्ण डिजिटल प्रणालीतर्फ उन्मुख गरिनेछ। यस अन्तर्गत SMS Gateway प्रणाली, एकीकृत कार्यालय व्यवस्थापन प्रणाली (Office Automation System), तथा विद्युतीय अनुगमन प्रणाली (E-Monitoring System) को प्रयोगलाई प्राथमिकताका साथ लागू गरिनेछ।

५. कर्मचारी व्यवस्थापन तथा डिजिटल अनुगमन प्रणाली

गाउँपालिकाका सबै कार्यालयमा अनिवार्य रूपमा ई-हाजिरी (Biometric/E-Attendance) प्रणाली लागू गरी कर्मचारी उपस्थिती तथा समयपालनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ। यस प्रणालीमार्फत सेवा-प्रवाहमा अनुशासन, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व सुनिश्चित गरिनेछ।

६. संस्थागत क्षमता विकास तथा डिजिटल सुरक्षा

सूचना प्रविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि कर्मचारीहरूको डिजिटल क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गरिनेछ। साथै, सूचना प्रणालीको सुरक्षा, डाटा संरक्षण तथा साइबर सुरक्षा सम्बन्धी आवश्यक नीति तथा मापदण्ड लागू गरिनेछ।

माननीय सभाका सदस्यज्युहरु ,

➢ अब म नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि बजेट बिनियोजन र श्रोत व्यबस्थापनको सन्क्षिप्त अनुमान प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

२. दूरसञ्चार तथा नेटवर्क पूर्वाधार विस्तार

टेलिफोन तथा मोबाइल नेटवर्क सेवा प्रभावकारी नभएका ग्रामीण तथा दुर्गम बस्तीहरूमा नेपाल टेलिकम लगायत सम्बन्धित सेवा प्रदायक निकायसँग समन्वय गरी सेवा विस्तार तथा सुधारका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।

३. इन्टरनेट तथा फाइबर नेटवर्क विस्तार कार्यक्रम

गाउँपालिकाका सम्पूर्ण सरकारी कार्यालय, वडा कार्यालय तथा प्रमुख टोलहरूमा नेपाल टेलिकम लगायतका सेवा प्रदायकसँग सहकार्य गरी फाइबर इन्टरनेट सेवा विस्तार गरिनेछ। यसबाट सूचना तथा सञ्चार प्रविधिलाई नागरिकको नजिक पुर्‍याई सेवा प्रवाहलाई छिटो, प्रभावकारी र प्रविधिमैत्री बनाइनेछ।

४. डिजिटल सेवा प्रणाली तथा ई-गभर्नेन्स प्रवर्द्धन

गाउँपालिकाबाट प्रवाह गरिने सम्पूर्ण सेवाहरूलाई सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमैत्री बनाउँदै क्रमशः पूर्ण डिजिटल प्रणालीतर्फ उन्मुख गरिनेछ। यस अन्तर्गत SMS Gateway प्रणाली, एकीकृत कार्यालय व्यवस्थापन प्रणाली (Office Automation System), तथा विद्युतीय अनुगमन प्रणाली (E-Monitoring System) को प्रयोगलाई प्राथमिकताका साथ लागू गरिनेछ।

५. कर्मचारी व्यवस्थापन तथा डिजिटल अनुगमन प्रणाली

गाउँपालिकाका सबै कार्यालयमा अनिवार्य रूपमा ई-हाजिरी (Biometric/E-Attendance) प्रणाली लागू गरी कर्मचारी उपस्थिती तथा समयपालनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ। यस प्रणालीमार्फत सेवा प्रवाहमा अनुशासन, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व सुनिश्चित गरिनेछ।

६. संस्थागत क्षमता विकास तथा डिजिटल सुरक्षा

सूचना प्रविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि कर्मचारीहरूको डिजिटल क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गरिनेछ। साथै, सूचना प्रणालीको सुरक्षा, डाटा संरक्षण तथा साइबर सुरक्षा सम्बन्धी आवश्यक नीति तथा मापदण्ड लागू गरिनेछ।

माननीय सभाका सदस्यज्युहरु ,

- अब म नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि बजेट बिनियोजन र श्रोत व्यबस्थापनको सन्क्षिप्त अनुमान प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।
- आगामी आर्थिक बर्षको लागि कुल अनुमानित खर्च ३४ करोड १५ लाख ३३ हजार बिनियोजन गरेको छु। कुल बिनियोजन मध्ये चालु तर्फ २२ करोड ७७लाख ५५ हजार अर्थात ६५.१६ प्रतिशत ,पुँजीगत गत तर्फ १२ करोड १७ लाख ७८ हजार अर्थात ३४.८४ प्रतिशत ।
- आगामी आर्थिक बर्षको लागि अनुमान गरिएको खर्च ब्योहोर्ने स्रोत मध्ये गाउँपालिकाको आन्तरिक राजश्वबाट ६० लाख , संघीय र प्रदेशको राजश्व बांडफांडबाट ९ करोड ३४लाख ५५ हजार , संघीय र प्रदेशको समानीकरण अनुदानबाट १० करोड ७४ लाख ७८ हजार र संघीय सशर्त अनुदान बाट १४ करोड २६ लाख खर्च व्यहोरिनेछ।

अन्त्यमा,

छिन्नमस्ता गाउँपालिकालाई जनअपेक्षा अनुरुपको सशक्त र प्रभावकारी स्थानीय सरकारको रुपमा विकास गर्न आवश्यक सहयोग गर्ने नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, जनप्रतिनिधि, विकास साझेदारहरु, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज, बिभिन्न संघसंस्था, सुरक्षाकर्मी, पत्रकार, अन्तर्राष्ट्रिय समुदाय, गाउँपालिकाकोवासी, बुद्धिजिवी र कर्मचारी वर्गमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

धन्यवाद।

राजु देवी यादव , गाउँपालिका उपाध्यक्ष

२०८३ असार ७, आईतबार

राजु देवी यादव
गा.पा उपाध्यक्ष